

**Przedmiotowe Wymagania Edukacyjne i kryteria oceniania z geografii
w Szkole Podstawowej nr 74 w Poznaniu**

Przedmiot	Geografia												
Typ szkoły i poziom	SZKOŁA PODSTAWOWA, klasy V - VIII												
Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych i postępów w nauce, zakres materiału	- Testy - obejmujące jeden dział lub większy zakres materiału - Sprawdziany pisemne – obejmujące treści nauczania z jednego działu, - Kartkówki – trzy ostatnie tematy, - Odpowiedź ustna – trzy ostatnie tematy, - Praca na lekcji indywidualna / w grupie – bieżąca ocena, - Zadania długoterminowe, prezentacje, projekty przedmiotowe - bieżąca ocena.												
Dodatkowe zadania podlegające ocenie	- Uczestnictwo w konkursach, w projektach szkolnych, międzyszkolnych, ogólnopolskich. - Opracowanie i wykonanie pomocy naukowych, gazetki i wystaw okolicznościowych.												
Termin powiadamiania uczniów o planowanych formach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych	- Testy, sprawdziany pisemne – 1 tydzień wcześniej, - Kartkówki – bez zapowiedzi, - Odpowiedź ustna – bez zapowiedzi, - Praca na lekcji indywidualna / w grupie, zajęcia terenowe – bez zapowiedzi, - Prace długoterminowe (obserwacje, doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze) – tydzień lub więcej (termin realizacji zależny od tematyki).												
Kryteria poszczególnych ocen w przypadku punktowanych form oceniania (oceny bieżące)	<table><tr><td>celujący</td><td>95% – 100%</td></tr><tr><td>bardzo dobry</td><td>86% – 94%</td></tr><tr><td>dobry</td><td>70% – 85%</td></tr><tr><td>dostateczny</td><td>50% – 69%</td></tr><tr><td>dopuszczający</td><td>30% – 49%</td></tr><tr><td>niedostateczny</td><td>0% – 29%</td></tr></table>	celujący	95% – 100%	bardzo dobry	86% – 94%	dobry	70% – 85%	dostateczny	50% – 69%	dopuszczający	30% – 49%	niedostateczny	0% – 29%
celujący	95% – 100%												
bardzo dobry	86% – 94%												
dobry	70% – 85%												
dostateczny	50% – 69%												
dopuszczający	30% – 49%												
niedostateczny	0% – 29%												
Możliwość skorzystania z dodatkowej pomocy ze strony nauczyciela w przypadku trudności w nauce i/lub uzupełnieniu braków przez ucznia	W terminie uzgodnionym indywidualnie pomiędzy uczniem i nauczycielem.												

Tryb poprawiania ocen bieżących lub ich uzyskania w przypadku nieobecności ucznia	Sprawdziany, kartkówki – możliwość poprawy wszystkich ocen w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie od daty podania informacji o ocenie (w uzasadnionych przypadkach nauczyciel może przedłużyć termin). Uczący ma prawo wskazać uczniowi oceny niedostateczne, które trzeba poprawić. Każda ocena z poprawy wpisywana jest do dziennika, ale przy wystawianiu oceny śródrocznej/końcowej pod uwagę brana jest ocena wyższa. Pisemna poprawa ocen nie może się odbywać w czasie obowiązkowych, innych lekcji ucznia. Uczeń poprawia ocenę tylko raz. Nieuczciwa praca podczas oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia jest równoznaczna z otrzymaniem uwagi negatywnej, otrzymaniem oceny niedostatecznej oraz ponownym pisaniem sprawdzianu. Z inicjatywy nauczyciela uczeń ma również możliwość poprawienia ocen pod koniec półrocza i/lub roku szkolnego, jeśli jego śródroczna lub roczna ocena klasyfikacyjna nie jest jednoznaczna.
Sposób ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, wpływ poszczególnych ocen bieżących na oceny klasyfikacyjne	Przy ustalaniu śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej nauczyciel bierze pod uwagę całokształt działań ucznia, jednak decydujące znaczenie ma poziom i postęp w opanowaniu wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej, rozpoznawanych przez nauczyciela podczas lekcji za pomocą wskazanych powyżej sposobów. Roczna ocena klasyfikacyjna stanowi podsumowanie rocznej pracy (obejmującej dwa półrocza) uwzględniając poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych. Nieobecność ucznia na zapowiadzianym sprawdzianie (ustnym lub pisemnym) i nieskorzystanie z możliwości pisania w innym terminie powoduje brak możliwości rozpoznania przez nauczyciela osiągnięć edukacyjnych ucznia i jego postępów oraz ma wpływ na ustalenie śródrocznej i/lub rocznej oceny klasyfikacyjnej.
Tryb i warunki poprawiania przewidywanej śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej	W przypadku oceny niedostatecznej: - jeśli uczeń nie podejmował wcześniej prób poprawy – test odpowiednio z całego półrocza lub roku, - jeśli uczeń podejmował próby poprawy – test ze wskazanej partii materiału. Możliwość poprawiania innych ocen – wyłącznie na bieżąco w ciągu dwóch tygodni, w terminie i formie uzgodnionych z nauczycielem.
Możliwość uzyskania oceny w przypadku nieklasyfikowania w pierwszym półroczu	Zgodnie z Szczegółowymi Warunkami i Sposobami Oceniania Wewnątrzszkolnego Uczniów (Statut Szkoły)

Opis innych symboli stosowanych przez nauczyciela w dzienniku elektronicznym lub w zeszycie przedmiotowym	- „+” lub “-” przy ocenie częściowej; - „+” jako oznaczenie aktywności lub zadań dodatkowych (sześć plusów szóstka); - „nb” – uczeń nieobecny podczas kontroli, nie uzyskał oceny (uzupełnienie braków w ciągu 2 tygodni); - „bz” – brak zaliczenia (uzupełnienie braków w ciągu 2 tygodni); - „np” – uczeń zgłaszający nieprzygotowanie do zajęć (dwa razy do wykorzystania bez konsekwencji, trzecie automatycznie skutkuje oceną niedostateczną). Uwaga! Nie ma możliwości zgłoszenia nieprzygotowania w odniesieniu do pracy/sprawdzianu ustalonego z uczniami minimum trzy dni wcześniej. Jeśli uczeń przekroczy limit, nie zgłosi nieprzygotowania lub braku zadania domowego na początku zajęć, otrzymuje ocenę niedostateczną.
Inne uwagi	Przy ocenie osiągnięć edukacyjnych ucznia brana jest pod uwagę systematyczność jego pracy oraz stopień wykorzystania możliwości ucznia. Ocenianie ma na celu motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce. W pracy grupowej każdy uczeń oceniany jest wg wcześniej znanych kryteriów oceniania za swój wkład pracy i podjęte działania. Ustalając ocenę bierzemy pod uwagę zalecenia opinii/orzeczeń poradni pedagogiczno-psychologicznych dotyczącą dysfunkcji.

WYMAGANIA EDUKACYJNE SZCZEGÓŁOWE:

INFORMACJE OGÓLNE

- Ocenie podlegają:

Wiedza geograficzna:

- znajomość i rozumienie podstawowego słownictwa geograficznego,
- stosowania odpowiednich terminów i nazw geograficznych,
- zrozumienia związków i zależności zachodzących w przestrzeni geograficznej.

Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce:

- samodzielnego porządkowania i wartościowania informacji,
- korzystania z różnych źródeł wiedzy geograficznej,
- praktycznego stosowania wiedzy,
- twórczego rozwiązywania problemów,
- prezentowania treści geograficznych,
- posługiwanie się mapą, orientowanie się w przestrzeni geograficznej.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z geografii dla klasy 5
DZIAŁ 1. Lądy i oceany
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wyjaśnia, czym zajmuje się geografia; • wymienia główne kierunki świata; • wskazuje na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południki 0° i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe; • pokazuje i nazywa kontynenty i oceany na globusie i mapie świata.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• wymienia źródła wiedzy geograficznej; • określa położenie kontynentów i oceanów na półkulach Ziemi; • wskazuje kontynenty i oceany na trasach wypraw K. Kolumba, V. da Gamy i F. Magellana; • wymienia główne i pośrednie kierunki świata w języku polskim i skróty w języku angielskim; • podaje cechy południków i równoleżników; • omawia przyczyny i znaczenie wielkich odkryć geograficznych.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• podaje wartości charakterystycznych równoleżników (równik, zwrotniki, koła podbiegunowe); • stosuje główne i pośrednie kierunki świata do opisu położenia wybranych punktów względem innych obiektów; • porównuje siatkę geograficzną i siatkę kartograficzną; • porównuje południki i równoleżniki; • omawia skutki wielkich odkryć geograficznych.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• znajduje powiązania między geografią a innymi dziedzinami wiedzy; • omawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym; • określa lokalizację wybranego punktu na Ziemi względem charakterystycznych równoleżników i południka 0°.
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• korzysta z różnych źródeł geograficznych w celu uzyskania informacji;

• omawia przebieg wypraw wybranych podróżników.
DZIAŁ 2. Mapa
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wyjaśnia, czym jest mapa i wymienia jej elementy; • rozróżnia rodzaje map; • podaje przykłady map tematycznych; • wymienia różnice między mapą papierową a mapą cyfrową; • odczytuje skalę mapy; • wyjaśnia pojęcia <i>wysokość bezwzględna</i> i <i>wysokość względna, poziomice</i>; • odczytuje wysokości bezwzględne z mapy; • rozpoznaje na mapie wypukłe i wklęsłe formy terenu; • tłumaczy pojęcie <i>krajobraz</i> i wyróżnia jego rodzaje; • wylicza pasy krajobrazowe Polski.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• odczytuje informacje z legendy mapy; • stosuje skalę mapy do ustalenia odległości na mapie; • posługuje się rysunkiem poziomicowym; • wyjaśnia znaczenie barw stosowanych na mapach ogólnogeograficznych; • wyszukuje w atlasie różne przykłady map tematycznych; • tłumaczy, jak wykorzystywać różne rodzaje map; • oblicza odległości w linii prostej na mapie za pomocą skali; • korzysta z mapy ogólnogeograficznej i krajobrazowej.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• oblicza wysokość względną, korzystając z poziomicy na mapie; • wyszukuje i przedstawia informacje na temat form ochrony przyrody w Polsce; • oblicza długość trasy złożonej z kilku prostych odcinków; • odnajduje w terenie elementy krajobrazu widoczne na mapie; • rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• proponuje trasę wycieczki z uwzględnieniem informacji zawartych na mapie; • omawia formy ochrony przyrody w Polsce; • potrafi zorientować mapę w terenie; • posługuje się w terenie planem miasta i mapą turystyczną; • charakteryzuje zróżnicowanie krajobrazowe Polski; • wyjaśnia, dlaczego należy chronić przyrodę.
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• dokonuje obserwacji i pomiarów w najbliższej okolicy szkoły; • omawia różne formy ochrony przyrody w Polsce, w tym parki narodowe, i wskazuje je na mapie.
DZIAŁ 3. Krajobrazy Polski
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wskazuje na mapie krainy geograficzne w Polsce (Pobrzeże Słowińskie, Pojezierze Mazurskie, Nizina Mazowiecka, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Wyżyna Lubelska, Wyżyna Śląska, Tatry); • rozpoznaje na filmach i ilustracjach krajobrazy w Polsce; • wyjaśnia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem antropogenicznym;

• charakteryzuje krajobraz wielkomiejski.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• wymienia gatunki roślin i zwierząt występujące w danym krajobrazie; • wskazuje na mapie obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w Polsce; • charakteryzuje warunki klimatyczne w poszczególnych pasach krajobrazowych; • omawia najważniejsze walory przyrodnicze i kulturowe Polski.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• omawia związek warunków przyrodniczych ze sposobem zagospodarowania terenu (na przykładach Wyżyny Lubelskiej i Wyżyny Śląskiej); • wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy pasami krajobrazowymi; • wyjaśnia znaczenie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• omawia przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko; • przedstawia podstawowe zależności między elementami krajobrazów; • opisuje życie mieszkańców wybranych krain geograficznych.
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• dokonuje oceny krajobrazu najbliższej okolicy pod względem jego piękna oraz ładu przestrzennego.
DZIAŁ 4. Krajobrazy świata
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wskazuje na mapie i omawia strefy klimatyczne świata; • pokazuje na mapie i charakteryzuje strefy krajobrazowe na świecie.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• odczytuje informacje przedstawione na klimatogramach; • przedstawia główne cechy krajobrazów świata; • identyfikuje krajobrazy świata na podstawie filmów i ilustracji; • rozpoznaje na filmach i ilustracjach wybrane gatunki zwierząt i roślin występujące w różnych strefach krajobrazowych.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• omawia podobieństwa i różnice między strefami krajobrazowymi na świecie; • opisuje zależności między życiem mieszkańców a warunkami przyrodniczymi występującymi w różnych strefach krajobrazowych.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• porównuje klimatogramy typowe dla różnych stref krajobrazowych; • wykazuje zależności między klimatem a strefą krajobrazową.
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• identyfikuje zależności między składnikami poznawanych krajobrazów a warunkami życia człowieka.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z geografii dla klasy 6

DZIAŁ 1. Ziemia we Wszechświecie

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- podaje podstawowe wiadomości o Wszechświecie;
- wylicza planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca;
- opisuje ruch obrotowy Ziemi i jego następstwa;
- krótko omawia ruch obiegowy Ziemi i jego skutki.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: *planeta, gwiazda*;
- demonstruje przy użyciu modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obrotowy Ziemi;
- prezentuje za pomocą modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obiegowy Ziemi.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- rozpoznaje na ilustracji i po opisie planety Układu Słonecznego;
- wymienia i omawia konsekwencje ruchów obrotowego i obiegowego Ziemi;
- charakteryzuje pozorną wędrówkę Słońca po niebie;
- porównuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: *planety karłowate, księżyc, meteoroidy, planetoidy*;
- opisuje planety Układu Słonecznego;
- tłumaczy związek między ruchem obrotowym a pozorną wędrówką Słońca po niebie i górowaniem Słońca, istnieniem dnia i nocy, występowaniem stref czasowych;
- oblicza różnice czasu między wybranymi punktami na Ziemi, korzystając z mapy stref czasowych.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia i roku;
- wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na naszej planecie;
- przedstawia wybrane wiadomości o galaktykach, gwiazdozbiorach i czarnych dziurach;
- przytacza najważniejsze wydarzenia z historii poznawania kosmosu.

DZIAŁ 2. Współrzędne geograficzne

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- wyjaśnia, czym są długość i szerokość geograficzna;
- pokazuje na mapie lub globusie południki 0° i 180° oraz równik, zwrotniki i koła podbiegunowe;
- wskazuje na mapie i nazywa kierunki świata.

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- wyjaśnia cel stosowania współrzędnych geograficznych;
- wymienia cechy południków i równoleżników;
- określa współrzędne geograficzne podanego punktu na mapie lub globusie.

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- znajduje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach na podstawie podanych współrzędnych geograficznych;
- wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się rozciągłość południkową i równoleżnikową.

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- wyznacza w terenie współrzędne geograficzne wybranych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS (np. w smartfonie); - oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową wybranego obiektu na mapie.
DZIAŁ 3. Środowisko geograficzne Europy
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
- wskazuje na mapie Europę; - wyjaśnia pojęcia: <i>depresja, nizina, wyżyna, góra</i>; - nazywa klimat Europy; - wymienia czynniki kształtujące klimat w Europie; - podaje liczbę ludności w Europie; - odszukuje na mapie Europy miejsca o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia; - tłumaczy pojęcia: <i>migracje, emigracja i imigracja</i>; - wyszczególnia odnawialne i nieodnawialne źródła energii; - podaje datę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
- opisuje położenie Europy na mapie świata; - wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie; - podaje nazwę najwyższego szczytu Europy i jego lokalizację; - wyszczególnia typy klimatu w Europie; - krótko omawia czynniki kształtujące klimat w Europie; - odczytuje dane przedstawione na klimatogramach; - wykazuje różnice między migracją zarobkową a uchodźstwem; - wyjaśnia, czym jest energetyka; - podaje typy elektrowni; - wylicza i wskazuje na mapie państwa należące do Unii Europejskiej; - wymienia symbole Unii Europejskiej.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
- wskazuje na mapie i omawia granice Europy; - pokazuje na mapie Europy największe zatoki, morza, jeziora i rzeki; - odszukuje na mapie wybrane państwa Europy oraz podaje nazwy ich stolic; - charakteryzuje zróżnicowanie rzeźby terenu w Europie; - analizuje dane przedstawione na klimatogramach; - opisuje rozmieszczenie ludności w Europie; - wymienia konsekwencje migracji ludności w kraju emigracyjnym i imigracyjnym; - analizuje problem starzenia się społeczeństwa, podaje przyczyny i skutki tego zjawiska; - omawia różne typy elektrowni; - odczytuje strukturę produkcji energii z diagramów kołowych; - wyjaśnia zależność między lokalizacją elektrowni określonego typu a środowiskiem przyrodniczym; - podaje cele Unii Europejskiej.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
- charakteryzuje linię brzegową Europy; - porównuje różne obszary Europy pod względem cech środowiska przyrodniczego; - porównuje klimatogramy z różnych miejsc w Europie; - tłumaczy, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy klimatu; - podaje czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie; - wymienia problemy demograficzne Europy; - omawia strukturę produkcji energii elektrycznej w wybranych państwach Europy;

• wyjaśnia znaczenie strefy euro i strefy Schengen; • opisuje korzyści płynące z obecności Polski w Unii Europejskiej.
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• wyjaśnia pojęcia: <i>enklawa</i> i <i>eksklawa</i> oraz wskazuje ich przykłady na mapie; • charakteryzuje czynniki, które wpływają na zmianę klimatu; • analizuje rozmieszczenie ludności w Europie; • opisuje zróżnicowanie religijne i językowe Europy; • omawia znaczenie przynależności Polski do organizacji międzynarodowych takich jak Unia Europejska i NATO.
DZIAŁ 4. Wybrane elementy środowiska i gospodarki Europy
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wskazuje na mapie Islandię i charakteryzuje jej położenie na granicach płyt litosfery; • pokazuje na mapie Francję i opisuje jej lokalizację; • odnajduje na mapie Londyn i Paryż oraz krótko omawia ich położenie; • wyjaśnia, czym jest turystyka.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• tłumaczy, czym różni się magma od lawy; • wymienia rodzaje ruchów płyt litosfery; • podaje główne cechy gospodarki Francji; • wyjaśnia pojęcia: <i>metropolia</i>, <i>aglomeracja</i>; • wylicza elementy infrastruktury turystycznej.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• charakteryzuje rodzaje ruchów płyt litosfery; • wyjaśnia, czym są gorące źródła i gejzery; • wymienia wybrane francuskie marki oraz wskazuje produkty, które świadczą o nowoczesności gospodarki tego kraju; • rozpoznaje na filmach i fotografiach najważniejsze atrakcje turystyczne Londynu i Paryża; • tłumaczy, czym są walory turystyczne; • identyfikuje największe atrakcje południowej Europy na podstawie filmów i fotografii.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• charakteryzuje trzęsienia ziemi, wybuchy wulkanów; • na podstawie mapy omawia płytową budowę litosfery, wskazuje miejsca występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów; • analizuje czynniki wpływające na nowoczesność gospodarki Francji; • opisuje rynek usług we Francji; • wymienia najważniejsze atrakcje Londynu i Paryża; • omawia rodzaje turystyki; • dzieli walory turystyczne na przyrodnicze i kulturowe i podaje ich przykłady; • wylicza największe atrakcje turystyczne południowej Europy.
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• opisuje budowę wnętrza Ziemi; • wykazuje zależność między występowaniem trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów a płytową budową Ziemi; • określa, jaki wpływ ma istnienie gorących źródeł na strukturę produkcji energii w Islandii; • omawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji; • podaje podobieństwa i różnice między Londynem a Paryżem; • charakteryzuje wpływ rozwoju turystyki na strukturę zatrudnienia oraz infrastrukturę turystyczną w krajach Europy Południowej.

DZIAŁ 5. Kraje sąsiadujące z Polską
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
- wskazuje na mapie położenie sąsiadów Polski; - krótko omawia warunki przyrodnicze sąsiadów Polski; - odpowiada, co dzieje się obecnie w Ukrainie.
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
- charakteryzuje położenie Niemiec, Czech, Słowacji, Ukrainy, Białorusi, Litwy i Rosji; - opisuje środowisko przyrodnicze Niemiec na podstawie mapy ogólnogeograficznej; - omawia warunki przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej; - wymienia obecne problemy polityczne i społeczne Ukrainy; - opisuje warunki przyrodnicze Białorusi i Litwy na podstawie mapy ogólnogeograficznej; - wylicza surowce mineralne Rosji.
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
- charakteryzuje gospodarkę Niemiec; - przedstawia zmiany w przemyśle Nadrenii Północnej-Westfalii; - rozpoznaje na filmach lub fotografiach walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji; - wskazuje na mapie tereny Ukrainy okupowane przez Rosję; - identyfikuje walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy na podstawie filmów lub fotografii; - podaje argumenty świadczące o dużym zróżnicowaniu przyrodniczym terytorium Rosji; - porównuje wybrane obszary Rosji pod względem klimatycznym i krajobrazowym.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
- analizuje czynniki wpływające na wysoki poziom rozwoju gospodarczego Niemiec; - na podstawie danych statystycznych podaje argumenty świadczące o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego Niemiec; - wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji; - opisuje sytuację gospodarczą, polityczną i społeczną Ukrainy; - wylicza walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy; - omawia relacje Polski z sąsiadami.
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
- przedstawia najważniejsze fakty z najnowszej historii Ukrainy; - podaje przyczyny ataku Rosji na Ukrainę; - omawia skutki społeczno-gospodarcze konfliktów zbrojnych; - uzasadnia potrzebę utrzymywania przez Polskę dobrych relacji z sąsiadami.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z geografii dla klasy 7

1. Środowisko przyrodnicze Polski

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- podaje całkowitą powierzchnię Polski, wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie
- wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów: *plejstocen, holocen*
- wyjaśnia znaczenie terminu *rzeźba polodowcowa (glacialna)*
- wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski
- wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie
- wymienia główne rodzaje skał
- wyjaśnia znaczenie terminów: *ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny*
- wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego
- podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski
- wymienia elementy klimatu
- wyjaśnia znaczenie terminu *średnia dobową temperatura powietrza*
- wymienia czynniki, które warunkują różnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce
- określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu *przepływ*
- wyjaśnia znaczenie terminów: *źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejkowate*
- wskazuje na mapie główne rzeki Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów: *powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna*
- wymienia przyczyny powodzi w Polsce
- określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego
- wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny
- omawia linię brzegową Bałtyku
- podaje główne cechy fizyczne Bałtyku
- wyjaśnia znaczenie terminów: *gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe*
- wymienia typy gleb w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu *lesistość*
- wymienia różne rodzaje lasów w Polsce
- wskazuje parki narodowe na mapie Polski

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy
- odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy
- wskazuje na mapie przebieg granic Polski
- omawia proces powstawania gór
- wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce
- wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce
- omawia zlodowacenia na obszarze Polski
- opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe
- porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy
- dokonuje podziału surowców mineralnych
- podaje cechy klimatu Polski
- podaje różnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej
- rozpoznaje typy ujść rzecznych
- opisuje zjawisko powodzi
- wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią
- wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych
- omawia wielkość i głębokość Bałtyku
- charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata

•opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku •opisuje wybrane typy gleb w Polsce •przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski •omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce •podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu i charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
•oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski •opisuje dzieje Ziemi •wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny •charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy •opisuje cechy różnych typów genetycznych gór •przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata •charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski •omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski •opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej •omawia warunki klimatyczne w Europie •charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce •omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce •odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów •wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce •wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry •opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry •wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce •określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników •charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku •omawia powstawanie gleby •wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych •omawia funkcje lasów •ocenia rolę parków narodowych w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
•rozdziela konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski •charakteryzuje jednostki geologiczne Polski •wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze •przedstawia proces powstawania lodowców •wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski •przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski •podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce •opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski •opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce •wyszukuje i prezentuje informacje dotyczące zmian klimatu Polski •omawia ważniejsze typy jezior w Polsce •przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej •omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki •omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku •omawia procesy i czynniki glebotwórcze •opisuje typy lasów w Polsce •opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
•wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy •wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski

•wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski •opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze •wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę •wyszukuje i prezentuje informacje z zakresu prognozowania pogody •ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce •omawia na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i tworzenia sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce •wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego •ocenia przydatność rolniczą różnych typów gleb •ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce •podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego •planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
2. Ludność i urbanizacja w Polsce
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
•wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską •wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolicy •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż demograficzny, niż demograficzny</i> •wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> •odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych •wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> •wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i> •wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> •wymienia przyczyny migracji wewnętrznych •odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski •wymienia główne skupiska Polonii •wymienia mniejszości narodowe w Polsce •wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia,</i> •odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki •wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja)</i> •wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie •wymienia funkcje miast •odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy •wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich •wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
•wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich •prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej •omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018 •omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce •omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw •wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku •wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce •omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce •podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce •wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce •określa kierunki napływu imigrantów do Polski

•wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności •charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce •podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce •podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce •wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady •wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną •omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
•omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w. •oblicza współczynnik przyrostu naturalnego •podaje przyczyny różnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce •omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce •porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie piramidy wieku i płci •oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski •opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce •opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce •porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy •omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce •wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności •analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego •przedstawia strukturę narodowościową ludności Polski na tle struktury narodowościowej ludności w wybranych państwach europejskich •określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach •charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce •omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce •porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy •analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce •omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
•omawia podział administracyjny Polski •omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy •analizuje piramidę wieku i płci ludności Polski •omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski •oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce •charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce •wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich •omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce •przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy •omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach •analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych •omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji •omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy •określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
•analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski •analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego •analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce •ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie •ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich •omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce •omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej

• identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich
3. Rolnictwo i przemysł Polski
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wymienia funkcje rolnictwa • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce • wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i> • wymienia główne uprawy w Polsce • wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i> • wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce • wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich • dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy • wymienia funkcje przemysłu • wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej • wymienia źródła energii • wymienia typy elektrowni • wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce • wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce • wymienia główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce • wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce • omawia cechy polskiego przemysłu • wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski • omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim • lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłne, wodne i niekonwencjonalne • opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych • podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce • przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce • przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy • wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce • charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce • porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej • analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu • opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej • omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce • wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii • analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej • dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny • wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju • analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki
4. Usługi w Polsce
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> • wyróżnia rodzaje transportu w Polsce • wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze • wyróżnia rodzaje łączności • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> • wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> • wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie • wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• omawia zróżnicowanie usług w Polsce • omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce • omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce • omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce • wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym • wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego • omawia czynniki rozwoju turystyki • wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków • omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski • podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski • przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce • charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> • charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski • wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce • prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego • ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki • analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy • ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski • analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie • określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta • podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej • ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy

•omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski
5. Mój region i moja mała ojczyzna
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
•wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> •wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski •wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony •wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu •wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> •wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny •przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie •wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
•podaje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map tematycznych •wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych •określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym •rozpoznaje w terenie obiekty decydujące o atrakcyjności małej ojczyzny
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
•wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie •analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu •prezentuje główne cechy gospodarki regionu •opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny •omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
•przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu •prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
•projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie •wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego •planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie •projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności •podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno - gospodarczego na arenie międzynarodowej

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z geografii dla klasy 8

na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
I. Azja				

Uczeń: - wskazuje na mapie położenie geograficzne Azji - wymienia formy ukształtowania powierzchni Azji - wymienia strefy klimatyczne Azji na podstawie mapy - wymienia największe rzeki Azji - wymienia strefy aktywności sejsmicznej w Azji na podstawie mapy - wyjaśnia znaczenie terminu <i>wulkanizm</i> - odczytuje z mapy nazwy największych wulkanów w Azji - wskazuje na mapie zasięg Ognistego Pierścienia Pacyfiku - wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Azji - wymienia główne uprawy w Azji na podstawie mapy - określa cechy położenia Japonii na podstawie mapy - wymienia cechy środowiska przyrodniczego Japonii - wymienia główne uprawy w Japonii	Uczeń: - opisuje linię brzegową Azji na podstawie mapy - charakteryzuje zróżnicowanie środowiska geograficznego Azji - przedstawia kontrasty w ukształtowaniu powierzchni terenu Azji - omawia czynniki klimatyczne kształtujące klimat Azji - omawia strefy roślinne Azji - omawia budowę wulkanu na podstawie ilustracji - wymienia typy wulkanów i podaje ich główne cechy - wskazuje na mapie obszary Azji o korzystnych i niekorzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa - wymienia czołówkę państw azjatyckich w światowych zbiorach roślin uprawnych na podstawie infografiki - charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Japonii - omawia strukturę zatrudnienia w Japonii na podstawie analizy danych - omawia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Japonii	Uczeń: - omawia budowę geologiczną Azji na podstawie mapy - omawia cyrkulację monsunową i jej wpływ na klimat Azji - charakteryzuje kontrasty klimatyczne i roślinne w Azji na podstawie mapy - omawia czynniki wpływające na układ sieci rzecznej w Azji - omawia płytową budowę litosfery na podstawie map - wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień ziemi i tsunami w Azji - opisuje przebieg trzęsienia ziemi - omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Azji - opisuje ekstremalne zjawiska klimatyczne i ich skutki w Japonii - opisuje skutki występowania tajfunów na obszarze Japonii - omawia bariery utrudniające rozwój gospodarki Japonii - omawia znaczenie i rolę transportu w gospodarce Japonii - omawia cechy gospodarki Chin - analizuje wielkości PKB w Chinach na tle innych krajów świata na podstawie danych - charakteryzuje tradycyjne rolnictwo i warunki rozwoju rolnictwa Chin - przedstawia problemy demograficzne Indii	Uczeń: - analizuje azjatyckie rekordy dotyczące rzeźby terenu, linii brzegowej i hydrosfery na podstawie infografiki - omawia powstawanie Himalajów i rowów oceanicznych - przedstawia sposoby zabezpieczania ludzi przed skutkami trzęsień ziemi - omawia warunki klimatyczne w Azji wpływające na rytm uprawy ryżu - omawia znaczenie uprawy ryżu dla krajów Azji Południowo-Wschodniej - wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w Japonii - analizuje źródła gospodarczego rozwoju Japonii - charakteryzuje cechy nowoczesnej gospodarki Japonii oraz rodzaje produkcji przemysłowej - uzasadnia, że gospodarka Japonii należy do najnowocześniejszych na świecie - przedstawia problemy demograficzne i społeczne Chin z uwzględnieniem przyrostu naturalnego na podstawie analizy danych - omawia znaczenie nowoczesnych kolei w rozwoju gospodarczym Chin - omawia kontrasty etniczne, językowe i religijne w Indiach - charakteryzuje cechy gospodarki Indii	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego na wschodnich wybrzeżach Azji występuje wiele wulkanów - udowadnia słuszność stwierdzenia, że Azja to kontynent kontrastów geograficznych - omawia wpływ budowy geologicznej na występowanie rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami - ocenia skutki trzęsień ziemi dla obszarów gęsto zaludnionych - wyjaśnia na podstawie mapy ogólnogeograficznej i analizy danych statystycznych, dlaczego grunty orne mają niewielki udział w strukturze użytkowania ziemi w Azji - wykazuje związki między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej - ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii - omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową - opisuje główne problemy indyjskiego społeczeństwa oraz przedstawia ich przyczyny - analizuje skutki występowania konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie
---	---	--	---	--

• określa cechy położenia Chin na podstawie mapy ogólnogeograficznej • lokalizuje na mapie ośrodki przemysłu zaawansowanych technologii w Chinach • wymienia główne uprawy w Chinach i opisuje ich rozmieszczenie na podstawie mapy gospodarczej • określa położenie geograficzne Indii • porównuje liczbę ludności Chin i Indii oraz odczytuje z wykresu ich prognozę • wymienia największe aglomeracje Indii i wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>slamsy</i> • wymienia główne rośliny uprawne w Indiach i wskazuje na mapie tematycznej regiony ich występowania • wymienia surowce mineralne w Indiach i wskazuje na mapie regiony ich występowania • określa położenie geograficzne Bliskiego Wschodu	• przedstawia cechy rolnictwa Japonii na podstawie analizy danych statystycznych • określa różnorodność cech środowiska geograficznego Chin na podstawie mapy tematycznej • omawia czynniki przyrodnicze sprzyjające osadnictwu w Chinach • przedstawia nierównomierne rozmieszczenie ludności Chin na podstawie mapy gęstości zaludnienia • omawia główne kierunki produkcji rolnej w Chinach • omawia cechy środowiska geograficznego Półwyspu Indyjskiego • podaje przyczyny powstawania slamsów w Indiach • omawia warunki uprawy roślin w Indiach na podstawie mapy tematycznej • charakteryzuje indyjską Dolinę Krzemową • omawia cechy środowiska przyrodniczego Bliskiego Wschodu • omawia wielkość zasobów ropy naftowej na świecie i na Bliskim Wschodzie na podstawie wykresu i mapy tematycznej	• omawia system kastowy w Indiach • przedstawia zróżnicowanie indyjskiej edukacji • analizuje strukturę zatrudnienia i strukturę PKB Indii na podstawie wykresu • charakteryzuje przetwórstwo przemysłowe Indii • omawia zróżnicowanie religijne na Bliskim Wschodzie • omawia wpływ religii na życie muzułmanów • przedstawia znaczenie produkcji wyrobów z ropy naftowej w krajach Bliskiego Wschodu	• i możliwości ich rozwoju • omawia znaczenie ropy naftowej w rozwoju ekonomicznym państw Bliskiego Wschodu • omawia źródła konfliktów zbrojnych i terroryzmu na Bliskim Wschodzie	
---	---	--	--	--

- wymienia państwa leżące na Bliskim Wschodzie na podstawie mapy politycznej - wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie	przedstawia cele organizacji OPEC			
---	---	--	--	--

II. Afryka

Uczeń: - określa położenie matematyczno-geograficzne Afryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej - wymienia strefy klimatyczne Afryki - wymienia największe rzeki i jeziora Afryki - wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Afryce - wymienia główne uprawy w Afryce - wymienia surowce mineralne Afryki na podstawie mapy gospodarczej - wskazuje obszary występowania surowców mineralnych na terenie Afryki - wymienia atrakcyjne turystycznie państwa Afryki	Uczeń: - omawia cechy ukształtowania powierzchni Afryki - wymienia cechy różnych typów klimatu w Afryce na podstawie klimatogramów - charakteryzuje sieć rzeczną i jeziora Afryki - omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Afryce - charakteryzuje znaczenie chowu zwierząt w krajach Afryki - przedstawia zróżnicowanie PKB w różnych państwach Afryki na podstawie analizy danych statystycznych - omawia przemysł wydobywczy w Afryce - wskazuje państwa w Afryce dotknięte problemem głodu i niedożywienia na podstawie mapy tematycznej - analizuje niedożywienie ludności w Afryce	Uczeń: - omawia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki - omawia rozmieszczenie opadów atmosferycznych w Afryce na podstawie mapy klimatycznej - omawia udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach Afryki na podstawie wykresu - omawia gospodarkę w strefie Sahelu - omawia cechy gospodarki krajów Afryki na podstawie analizy danych statystycznych - przedstawia nowoczesne działy gospodarki Afryki - omawia rozwój i znaczenie usług w Afryce - omawia przyczyny niedożywienia ludności w Afryce - opisuje zmiany w poziomie niedożywienia ludności Afryki - wymienia obiekty w Kenii wpisane na listę dziedzictwa UNESCO	Uczeń: - omawia związek budowy geologicznej Afryki z powstawaniem rowów tektonicznych - wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej - omawia przyczyny procesu pustynnienia w strefie Sahelu - przedstawia czynniki ograniczające rozwój gospodarki w Afryce - omawia skutki niedożywienia ludności w Afryce - omawia bariery ograniczające rozwój turystyki w Afryce - omawia walory przyrodnicze Kenii wpływające na rozwój turystyki	Uczeń: - wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce - wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu - przedstawia rolę chińskich inwestycji na kontynencie afrykańskim - przedstawia sposoby walki z głodem ludności Afryki - określa związki między warunkami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii
--	--	---	---	--

• wyjaśnia różnicę między głodem a niedożywieniem • wymienia państwa w Afryce dotknięte głodem i niedożywieniem • określa położenie geograficzne Kenii • wymienia obiekty turystyczne na terenie Kenii	na podstawie wykresu • przedstawia ruch turystyczny Kenii na podstawie analizy danych statystycznych	• opisuje walory kulturowe Kenii na podstawie wybranych źródeł informacji		
---	---	---	--	--

III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa

Uczeń: • określa położenie geograficzne Ameryki • wymienia nazwy mórz i oceanów oblewających Amerykę Północną i Amerykę Południową • wymienia największe rzeki Ameryki i wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tornado</i>, <i>cyklon tropikalny</i> • wskazuje na mapie Aleję Tornad • wymienia nazwy wybranych cyklonów tropikalnych w XXI wieku • określa położenie geograficzne Amazonii • omawia florę i faunę lasów równikowych	Uczeń: • wymienia nazwy państw leżących w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej • podaje główne cechy ukształtowania powierzchni Ameryki • wymienia strefy klimatyczne Ameryki • omawia przyczyny powstawania tornad i cyklonów tropikalnych • podaje główne rejony występowania cyklonów tropikalnych i kierunki ich przemieszczania się • podaje cechy środowiska geograficznego Amazonii • omawia cechy klimatu Amazonii • podaje przyczyny zróżnicowania	Uczeń: • charakteryzuje budowę geologiczną Ameryki • omawia czynniki klimatyczne wpływające na klimat Ameryki • porównuje strefy klimatyczne ze strefami roślinnymi w Ameryce • charakteryzuje wody powierzchniowe Ameryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej • omawia mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych • podaje przyczyny wysokich rocznych sum opadów atmosferycznych w Amazonii	Uczeń: • wykazuje związek ukształtowania powierzchni z budową geologiczną w Ameryce • omawia związek stref klimatycznych ze strefami roślinnymi w Ameryce • przedstawia skutki występowania tornad i cyklonów tropikalnych w Ameryce • omawia ekologiczne następstwa wylesiania Amazonii • podaje kierunki gospodarczego wykorzystania Amazonii • przedstawia sytuację rdzennej ludności w Ameryce • przedstawia negatywne skutki urbanizacji w Ameryce • określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej • charakteryzuje wybrane wskaźniki rozwoju	Uczeń: • przedstawia cechy ukształtowania powierzchni Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie map • przedstawia sposoby ochrony przed nadchodzącym cyklonem na podstawie wybranych źródeł informacji • przedstawia działania człowieka mające na celu ochronę walorów przyrodniczych Amazonii • opisuje problemy ludności mieszkających w slamsach na podstawie materiałów źródłowych • ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarki Stanów Zjednoczonych • ocenia rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej na podstawie analizy danych statystycznych
--	--	---	---	---

• podaje liczbę ludności Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie wykresu • wymienia główne odmiany człowieka zamieszkujące Amerykę • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja</i>, <i>wskaźnik urbanizacji</i>, <i>aglomeracja</i>, <i>megalopolis</i> • wymienia obszary słabo i gęsto zaludnione w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej i wskazuje je na mapie • wymienia największe miasta i aglomeracje Ameryki Północnej i Ameryki Południowej i wskazuje na mapie • określa położenie geograficzne Stanów Zjednoczonych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>produkt światowy brutto</i>, <i>technopolia</i> • wymienia główne działy przemysłu w Stanach Zjednoczonych • wymienia rodzaje usług wyspecjalizowanych w Stanach Zjednoczonych	etnicznego i kulturowego Ameryki • przedstawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej • analizuje liczbę ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności państw Ameryki na podstawie mapy tematycznej • opisuje cechy położenia geograficznego Stanów Zjednoczonych • wymienia czynniki wpływające na rozwój Doliny Krzemowej • omawia strukturę użytkowania ziemi w Stanach Zjednoczonych na podstawie wykresu	• opisuje piętność wilgotnych lasów równikowych w Amazonii • omawia wielkie migracje w historii zasiedlania Ameryki • omawia zmiany liczby ludności w Ameryce na przestrzeni lat na podstawie wykresu • omawia rozwój miast Ameryki na podstawie wybranych źródeł • podaje przykłady megalopolis w Ameryce i wskazuje je na mapie • podaje przyczyny powstawania slamsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej • omawia znaczenie przemysłu i jego kluczowe działy w Stanach Zjednoczonych • omawia cechy rolnictwa Stanów Zjednoczonych	gospodarczego Stanów Zjednoczonych • omawia znaczenie usług wyspecjalizowanych w gospodarce Stanów Zjednoczonych	
---	--	--	---	--

--	--	--	--	--

IV. Australia i Oceania

Uczeń: • określa położenie geograficzne Australii i Oceanii • wymienia największe pustynie Australii na podstawie mapy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>basen artezyjski</i> • wymienia endemity w Australii oraz na wyspach Oceanii • przedstawi a liczbę ludności i gęstość zaludnienia w Australii na podstawie mapy tematycznej i analizy danych statystycznych • wymienia największe miasta Australii oraz wskazuje je na mapie	Uczeń: • charakteryzuje środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii • charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Australii • wymienia strefy klimatyczne w Australii • charakteryzuje wody powierzchniowe Australii • omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w Australii • omawia występowanie surowców mineralnych w Australii na podstawie mapy tematycznej	Uczeń: • wymienia cechy charakterystyczne poszczególnych typów klimatu w Australii na podstawie klimatogramów • omawia strefowość roślinną w Australii na podstawie mapy tematycznej • omawia bariery utrudniające zamieszkanie Australii • charakteryzuje rdzennych mieszkańców Australii • omawia cechy rolnictwa Australii na tle warunków przyrodniczych • przedstawia znaczenie turystyki w rozwoju gospodarki Australii i Oceanii	Uczeń: • wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat • omawia zasoby wód artezyjskich i ich rolę w gospodarce Australii • wyjaśnia, dlaczego Australia jest atrakcyjna dla imigrantów • omawia znaczenie przetwórstwa przemysłowego i przemysłu zaawansowanych technologii w rozwoju Australii	Uczeń: • wykazuje zależność między klimatem a zasobami wód powierzchniowych w Australii • wykazuje zależność pomiędzy rozmieszczeniem ludności a warunkami naturalnymi występującymi w Australii • określa główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych
---	--	---	---	--

V. Obszary okołobiegunowe

Uczeń: • określa położenie geograficzne obszarów okołobiegunowych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>góra lodowa, pak lodowy, lądolód, lodowce szelfowe</i> • wymienia gatunki roślin i zwierząt na obszarach Arktyki i Antarktyki	Uczeń: • wymienia cechy środowiska przyrodniczego obszarów okołobiegunowych • charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki • wymienia zagrożenia środowiska przyrodniczego obszarów polarnych	Uczeń: • opisuje zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej na obszarach okołobiegunowych • charakteryzuje ludy zamieszkujące Arktykę oraz warunki ich życia	Uczeń: • porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki • wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową • omawia status prawny Antarktydy	Uczeń: • omawia skutki zmian klimatu w środowisku geograficznym obszarów polarnych
--	--	---	--	---

Dla uczniów posiadających orzeczenie/opinię Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej wymagania edukacyjne wynikające z programu nauczania zostaną dostosowane do ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i psychofizycznych.